

πὲρ τῆς καθαρεύουσας, ἐπιχείρημα πού τοῦ δεκδικού· σε τὴν πατριότητα, εἶτανε πῶς ἡ καθαρεύουσα δὲν ἀποτελεῖ τεχνικὸ κατασκευάσμα ψεύτικο καὶ ἄψυχο, ἀλλὰ εἶναι κι αὐτὴ μιὰ ἀπὸ τίς πολλὰς ζωντανὲς διαλέκτους πού παρατηροῦμε στὴ γλώσσα μας. Κατὰ λάβαινε δηλαδὴ πῶς ἡ καθαρεύουσα εἶναι νεκρὸς ὄργανισμὸς καὶ προσπαθοῦσε νὰ τὴν ἀποδείξῃ πῶς ἔχει κάποια σχέση μὲ τὴ ζωὴ.

Ἡ τελευταία γλωσσικὴ ἐμφάνιση τοῦ Σκιᾶ σιγματίζεται μὲ τὴν ἐκθεση τῆς ἐπιτροπῆς πού δημιούργησε τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ ἐπιστημονικὰ τὸν ἐξοβελισμὸ τῆς Δημοτικῆς ἀπὸ τὰ Δημοτικὰ σχολεῖα. Ὁ Σκιᾶς ἀναμάσησε πάλι μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἐκθεση ὅλα τὰ γνωστὰ ἐπιχειρήματα ἐναντίον τῆς δημοτικῆς πού προκαλοῦνε πιά σήμερα τὰ γέλια καὶ τὸν οἶχτο.

Ἡ μικρὴ ἐπιστημονικὴ ἀξία τοῦ μακαρίτη δὲν τοῦ ἐπίτρεψε νὰ διαδραματίσῃ ἕναν πρωτεύοντα ρό-

λο στὸ πολυτάραχο αὐτὸ γλωσσικὸ δράμα. Δὲ στάθηκε οὔτε Κόντος στὴν ἐπιστήμη οὔτε Μιστριώτης ὡς πρὸς τὴ φθοροποιὰ ἐπίδραση πάνω στὶς ἀμόρφωτες μάζες. Εἶτανε ἕνας ψυχραῖμος συζητητῆς τοῦ γραφείου μὲ πολὺ περιορισμένη καὶ στενὴ ἀντίληψη. Μὲ τὸ θάνατο τοῦ ἡ Ἑλληνικὴ ἐπιστήμη δὲ χάνει τίποτα. Οὔτε ὁ γλωσσικὸς ἀγῶνας θὰ νιώσῃ τὴ στέρηση του. Ὁ Σκιᾶς ἀγωνίστηκε ὅσο μπορούσέ γιὰ τὴν καθαρεύουσα. Δὲν μπόρεσε νὰ καταλάβῃ ὅτι ζήτημα καθαρούουσας πιά δὲν ὑπάρχει ἀπὸ ἐπιστημονικὴ ἀποψη. Ἄλλο ζήτημα ὅτι ὁ πολὺς λαὸς δὲ βρῆκε ἀκόμα τὰ μέσα νὰ φωτιστῇ γιὰ τὴν ἀλήθεια. Σήμερα τὸ ζήτημα τίθεται μεταξὺ δημοτικῆς καθαρῆς καὶ μιχτῆς. Ποιὰ ἀπὸ τίς δύο θὰ ἐπικρατήσῃ, εἶναι ζήτημα «πολιτισμοῦ» ὅπως σημειώνει ὁ Ψυχάρης. Ζήτημα πού συνδέεται μὲ τὴν *κοινωνικὴ* ἐξέλιξη πού θὰ πάρῃ ὁ τόπος μας.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

«ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ»

Ὁ Κωστής Παλαμῆς στὸ «Ἐμπρός» τῶν 29 Ἰουλίου δημοσιεύει τὸ ἀκόλουθο ἄρθρο γιὰ τὰ «Φιλολογικὰ πορτραῖτα» μὲ τὸ ψηφίο «W».

Εἶνε ὁ τίτλος τοῦ νεοφανοῦς βιβλίου, τὸ ὅποιον συνέγραψεν ὁ κ. Δ. Π. Ταγκόπουλος «Φιλολογικὴν αὐτοβιογραφίαν» θέλει νὰ τὸ χαρακτηρίσῃ εἰς τὸν πρόλογόν του. Ὁ χαρακτηρισμὸς εἶνε ἀκριβής, ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ νὰ διαγράψῃ μόνος αὐτὸς ὅλας τὰς ἀπύψεις τοῦ πίνακος. Τὸν ἀπαρτίζουν περὶ τὰς εἴκοσι καὶ πέντε περίπου μικρογραφικαὶ προσωπογραφίαι ἀνθρώπων διακριθέντων ἢ ὀπωσδήποτε ἐμφανισθέντων εἰς τὴν σύγχρονον ἱστορίαν τῶν Ἑλληνικῶν καλῶν γραμμάτων καὶ πραγμάτων ἐντὸς μιᾶς τεσσαρακονταετίας καὶ πλέον ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων μέχρι τῶν νεωτέρων, ἀπὸ τῶν πατριαρχικῶν πατέων, τὰ ἴχνη τῆς πορείας τῶν ὁποίων καθαρῶς κι' ἐντόνως διαγράφονται εἰς τὸ παρελθόν, ἕως ὅτου ἀρχίζουν νὰ καθίστανται ἀμυδρότερα, καθὼς συμβαίνει συχνά, μέχρι τῶν Βενιαμίν τῆς νεοελληνικῆς φιντασίας, τῶν ὁποίων τὸ μέλλον διανοίγεται μόλις, καὶ ἄδηλον ποῖον θὰ εἶναι τὸ τέρας του. Πρὸς τοῦτοις τὰ πορτραῖτ' αὐτὰ συμπληρώνονται καὶ οὕτως εἰπεῖν προσωπογράφονται ἀπὸ τὴν μολυβρίδα τοῦ ζωγράφου, συνοδευόμεν' ἀπὸ στίσσα τοῦ κ. Παπαδημητρίου,

τοῦ Βανδώρου καὶ ἄλλων. Ἡ αὐτοβιογραφία αὐτή, διὰ νὰ εἶνε φιλολογικὴ κατ' ἀνάγκην ἀναποσπάτως συνδέεται πρὸς τὴν ἱστορικὴν περίοδον, ἐντὸς τῆς ὁποίας ζῶσι καὶ κινοῦνται τὰ παρουσιαζόμενα πρόσωπα, διὰ μέσου τῶν ὁποίων, ὡς γνήσιος δραματικὸς συγγραφεὺς ὁ κ. Ταγκόπουλος ἔκρινε προτιμότερον νὰ αὐτοβιογραφήσῃ, παρὰ ἐὰν παρέτασεν ἀμέσως, εἰς εἶδος ἀποκλειστικῶς ἀτομικῆς ἐξομολογήσεως, τὰς ἀναμνήσεις του. Τοιοῦτοτρόπως καὶ τὰ πρόσωπα προσλαμβάνουν ζωὴν καὶ δεικνύουν συχνά τὴν φυσιογνωμίαν των χαρακτηριστικῆν, ὅσον καὶ ἐν ἐμφανίζονται ὡς νευρόσπαστα κινούμενα διὰ τῆς κλωστῆς τοῦ σκηνοθέτου, δεξιῶς ὁμως καὶ ἐμπειροτεχνικῶς καὶ ὁ ἀναπαραστάτης των, χάρις εἰς τοὺς ἡρώας του, δὲν ἀπομονοῦται, καὶ δὲν μᾶς παρουσιάζεται αὐταρέσκως ἔστω καὶ ὡς γοητευτικὸς Νάρκισσος. Εὐρίσκεται εἰς ἀδιάκοπον ἐπικοινωνίαν μὲ ἀνθρώπους, κηδεμόνας του, καθὼς τοὺς θέλει καὶ τοὺς λέγει, διδασκάλους του, ἰστοίμους του, μὲ αὐτοὺς τοὺς ὁποίους τιμᾷ, μ' ἐκείνους τοὺς ὁποίους ὑπεριτιμᾷ, μὲ ἄλλους τοὺς ὁποίους, πιθανώτατα, ὑποτιμᾷ. Πιθανώτατα, λέγω, διότι αἱ σελίδες αὐτὰ τοῦ κ. Ταγκοπούλου, ἀντιθέτως πρὸς ὅ,τι συνήθως διακρίνει τὴν δράσιν του μᾶς ἐνθυμίζουσιν πολὺ ὀλίγων τὸν διακρίνοντα τοῦτον συνήθη πολεμικὸν δημοσιογραφικὸν ἐνθουσιασμόν, καὶ πολὺ περισσότερο ἴσως ἐκ πρεσβυτικῆς διαθέσεως κλίσιν τινὰ πρὸς συγκατάβυσιν καὶ πρὸς ἀνεξιθρησκείαν, πρὸς ἀποχρῆν, πρὸς ἐγκαρτέρησιν. Ἡ πείρα τοῦ βίου. Ἡ φιλολογικὴ αὐτὴ αὐτοβιογραφία θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπετιλοφορηθῇ καὶ κοινωνικὴ

ήθογραφία. Διότι μία φιλολογία είναι και μιᾶς κοινωνίας ἐκδήλωσις — τετριμμένον εἶναι τὸ ἀξίωμα τοῦτο — ὅσον και ἂν ἐξ ἄλλου ἢ κοινωνία καταντᾶ καὶ αὐτὴ νὰ εἶνε, ἀπὸ τινῶν ἀπόψεων, ἔκφρασις τῆς φιλολογίας. Ἄλλὰ τὰ «Φιλολογικὰ πορτραῖτα» μὴ φέρουν πάλιν ζωηρῶς εἰς τὴν σκέψιν τὴν ματαιότητα τῶν λεγομένων «εἰδῶν» τῆς φιλολογίας καὶ τὸ μέγα ποσὸν τῆς συνθηματικῆς ἀνθαιρεσίας, τὸ ὅποιον περικλείουν τὰ εἶδη. Ἐξ ἴσου εὐστόχως θὰ ἰδύναντο νὰ ὀνομασθῶν καὶ «Φιλολογικὰ διηγήματα», ἀναπολοῦντα εἶδος λόγου εἰς τὸ ὅποιον ἐξαιρετικώτερον φαίνεται ὅτι ἐπιτυγχάνει ὁ γράψας τὸ «Πίσσι» ἀπὸ τὸ κάγ κελ» καὶ τὸ «Πλάϊ στήν Ἀγάπη». Καὶ μετ᾽ ἔχουσιν ὁμοῦ τῆς αὐτοβιογραφίας, τῆς βιογραφίας, τοῦ ἀπομνημονεύματος, τῆς διηγηματογραφίας, τοῦ χρονογραφήματος, τῆς σατύρας, τῆς γελοιογραφίας, τῆς ἀπολογίας, τῆς κωμωδίας, τῆς λυρικῆς κάποτε κατανούσεως καὶ οὐτῆς, ἐδῶ κι' ἐκεῖ, τῆς φιλολογικῆς κριτικῆς, ὅσον καὶ ἂν ὁ συγγραφεὺς δεικνύει ὅτι τὴν ἀποστέρει καὶ τὴν ἀποφεύγει καὶ τῆς τραγωδίας ἀκόμη ἢ πνοῆς μιᾶς ἐγγίξει ἐκεῖ ὅπου ἀνακινουῖται πρὸς τὸν ἀναγνώστην ἢ σύγκρουσις τοῦ διευθυντοῦ τοῦ «Νουμά» πρὸς τὸν ἐθνεγέρτην τοῦ «Ταξειδιοῦ». Ἄλλὰ τὸ κυριαρχοῦν στοιχεῖον εἶνε ἡ ἀφήγησις καὶ τὸ ἀνέκδοτον. Ἡ ἀφήγησις ζωγραφίζει, συχνάκις καὶ ἀποκρυσταλλώνει λακωνικῶς, ἐπιγραμματικῶς, ἀπεριφράστως, μὲ μίαν κουβεντοῦσαν, μὲ μίαν ἀναζώνησιν, μὲ μίαν κίνησιν, μὲ μίαν γραμμὴν, μὲ ἓν «τίκ». Καὶ τὸ ἀνέκδοτον εἶνε τὸ περὶ φαῖ τοῦ Ταίν. Ἀπαραίτητον διὰ τὸν εὖσυνειδήτην παρατηρητὴν ἱστοριογράφον. Τοιοῦτοτρόπως τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ταγκοπούλου εἶνε πηγὴ, ἕκ τῶν μᾶλλον πολυτίμων, διὰ τὸν μελετητὴν καὶ ὑπομνημοτιστὴν τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας. Βεβαίως, πορτραῖτα, ὡς τὰ τοῦ Ρεῖδου, τοῦ Γαβριηλίδου, τοῦ Νιρβάνου καὶ ἄλλων, δὲν ἀρκεῖ διὰ νὰ μιᾶς ἀποδώσῃ ἀρτίως εἰς τὸ πλάτος τῶν ὄλων, τὰς εἰκόνας τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν Ἄλλ' ὁ συγγραφεὺς ἠμπορεῖ νὰ ἀντιτάξῃ ὅτι δὲν ἐσκόπει ἀκριβῶς εἰπεῖν, νὰ ἀναλύσῃ καὶ νὰ ἀναπαραστήσῃ τὰ ἔργα καὶ τοὺς τρόπους ἐκείνων, ἀλλ' ἰπλῶς καὶ μόνον διὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, ὡς «μέσων» νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πορείαν τοῦ αὐτοβιογραφικῆν, πρὸς τὴν ὁποίαν κυρίως ἀποβλέπει τὸ βιβλίον του. Ἄλλ' ἐξ ἄλλου πόσον εὐτυχῶς εἶναι διαγεγραμμένοι αἱ εἰκόνες αἱ τιτλοφορούμεναι Κρυστάλλης, Παπαδιαμάντης, Προβελέγγιος καὶ ἄλλοι ἀκόμη. Πόσον συγκινεῖ ὁ Μαυκαράς καὶ πόσον ἐνθουσιάζει ὁ Καβαφάκης.

Γιὰ τὰ «Φιλολογικὰ πορτραῖτα» γράψανε κάποις πλατύτερον ὁ κ. Γρ. Ξενοπούλος στὸ «Ἔθνος», ὁ κ. Κλέων Παράσχος στὸ «Στέμμα» καὶ ἓνας ἄλλος νέος στὸ Πειραιώτικο «Θάρος». Τίς κριτικῆς αὐτῆς ἴσως τίς δώσουμε σὲ καταπινὰ φύλλα. Τοῦτο θέλομε νὰ σημειώσωμε μοναχὰ σήμερον, πὺξ ξεχωριστὴν ἐντύπωσιν μᾶς ἔκαμε ἡ κριτικὴ τοῦ κ. Πα-

ράσχου, ὄχι γιατί, ἴσως, ὑπερτιμᾶει τὸ βιβλίον, μὰ γιατί, αἱ νέος πὺξ εἶναι, δὲ βλέπει μὲ τὴ συνειθισμένη ρωμαϊκὴ αὐθάδεια καὶ ἀσέβεια τὴν ὑποία ἐργασία τῶν παλαιότερων. Τὸ ἐναντίον, ὁ κ. Π. βλέπει μὲ τίμια καὶ ὀλοκάθαρα μάτια τὸ βιβλίον καὶ τοῦ δίνει μιὰ θέσιν ξεχωριστὴν σὲ ἰεοελληνικά γράμματα.

«ΟΙ ΝΕΟΙ» Ἐκλογή ἀπὸ τὸ ἔργο τῶν νέων Ἑλλήνων ποιητῶν 1910-1920

Ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος τοῦ Ἐλευθερουδάκη κυκλοφόρησε τελευταῖα τὴν ἀπὸ καιρὸ ἀγγελμένη ἀνθολογία τῶν νέων ποιητῶν. Ἡ σύνθεσις μιᾶς ἀνθολογίας ὅσο καὶ ἂν ἀπὸ πρώτη ὄψης, φαίνεται πρᾶμο πρὸ χειροῦ κ' εὐκολοκατάρθωτο, μὰ τόσο εἶναι δουλιὰ πὺξ πρέπει νὰ γίνεταί ἀπὸ ἀνθρώπους βαθεῖᾶς γνώσεως, κατάρτισης καὶ κριτικῆς μελέτης. Τὸ βιβλίον τοῦ Ἐλευθερουδάκη, μιὰ πὺξ ἀποφασίστικε νὰ γίνεταί, ἔπρεπε νὰ γίνεταί μὲ κάποια μέθοδος, φροντίδα καὶ ἐπιμέλεια, ἂν ὄχι ἐξαιρετικὴ, τοῦλάχιστο συνειθισμένη. Τοῦτο δὲ θὰ κόστιζε παλλῆς σκοτωῖρες καὶ ψαξίματα, γιατί ἀρκοῦσε τὸ παράδειγμα, πολλῶν τέτοιου εἶδους βιβλίων, πὺξ ὑπάρχοντε στίς ξένες φιλολογίας. Ἐδῶ ὅμως ἔγινε ἓνα συμᾶζημα ὅπως ὅπως καὶ μὲ ἀλραβητικὴ σειρά διαφόρων ὀνομάτων, μιὰ φωτογραφία τοῦ καθενὸς καὶ δυὸ τρεῖς ξερῆς γραμμῆς βιογραφικῆς, καὶ τὸ βιβλίον ξεφουρνίστηκ' ἔτοιμο γιὰ ξεπούλημα.

Ἐνῶ τί θὰ μοροῦσε νὰ γίνη; Ἡ ἀνθολογία πρέπει νὰ εἶναι βιβλίον πὺξ νὰ κυνηγᾷ δυὸ σκοπούς. Πρῶτα νὰ ἔχει ἐπάρκεια, μόνη τῆς, ὡς βιβλίον, καὶ ἀληθινὰ νὰ καταφέρνει νὰ δείχνη τὴν εἰκόνα τῆς ποιήσεως μιᾶς ἐποχῆς, καὶ δεύτερα νὰ χρησιμεύει ὡς βοηθητικὸ βιβλίον, γιὰ νὰ μοροεῖ ὅποιος θέλει νὰ κάμει πλατύτερες μελέτες γιὰ ὄρισμένους ποιητῆς, ἢ γιὰ ὄρισμένο εἶδος τοῦ ποιητικοῦ λόγου, νὰ βρῖσκει ἐκεῖ μέσα ὄλα τὰ στοιχεῖα πὺξ τοῦ χρειάζονται. Παραπομπῆς γιὰ κάθε ποιητὴ ποῖα βιβλία ἔβγαλε, πότε καὶ σὲ ποῖο ἐκδοτικὸν κατάστημα, τὸ χαρακτηρη τῆς ποιήσεως του, κομάτια ἀπὸ τίς κυριώτερες κριτικῆς, καὶ σὲ ποῖα περιοδικὰ ἔγραψε, μὲ ὀνόματα καὶ χρονολογίας, μὲ γνωρίσματα καὶ καθέκαστα. Γιὰ νὰ γίνεταί ὅμως αὐτὸ ἔπρεπε νὰ ξεκαθαριστοῦνε πολλὰ ὀνόματα, ἀπ' ὄσα περιέχονται σὲ τὸ βιβλίον τοῦ Ἐλευθερουδάκη, καὶ νὰ δοθοῦνε σὲ ἀναγνωστικὸ κοινόν, οἱ πὺξ δόκιμοι, καὶ οἱ κίπως πὺξ ἀναγνωρισμένοι ἀπὸ τοὺς νέους μὲ μιὰ ἐργασία τοὺς συστηματικὴ καὶ καθορισμένη.

Ἐτσι ὄπως εἶναι τὸ βιβλίον, δείχνη μιὰ δημοσιογραφικὴ ἀνακατασούρα, μιὰ ὄρη καὶ λειψὴ εἰκόνα τῆς ποιήσεως μας, καὶ ἀπὸ κάθε του σελίδα φαίνεται τὸ γνωρίσμα τῆς προχειρότητας καὶ ἐπιπολαιότητος πὺξ κυριάρχησε στή σύνθεσιν του. Πολλὰ τυπογραφικὰ λάθη τὸ στολίζουν, οἱ εἰκόνες τῶν ποιητῶν καμωμένες σὲ κλισιῶ πρόστυχα, ἀφίνουνε τὴν ἐντύπωσιν μου-

τζουρογραφίας, ἀμέλεια και ὄχι καλοσυνείδητο φρόντισμα και ἀσέβεια πρὸς τὴν ἐργασία τοῦ ἄλλου. Ἡ εἰκόνα τοῦ ποιητῆ Φιλύρα φηγοῦράει στ' ὄνομα ἄλλου ποιητῆ, και ἀπὸ τὸ τραγοῦδι «Λουίζα» τοῦ Ρήγα Γκόλφη, πετάχτηκε τὸ τελευταῖο τετραστίχο, κ' ἔται παρουσιάζεται τὸ ποίημα κουτσὸ και δίχως τέλος. Κι ἀκόμα λείπει δλότελα ἀπὸ τὸ βιβλίον ἕνας ποιητῆς μ' ἰδιαίτερο χαρακτήρα, ὁ Καρθαῖο, παράληψη ἀσυχώρητη. Ὁ Μητούκης πὺν χαρακτηρίζει τοὺς ἐκδότες μας, μὲ λόγια πολὺ βραχιά, φαίνεται πὺς δὲν εἶχε και πολὺ ἄδικο.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ε. Παπαναστασίου : Ἡ ΚΟΜΜΟΥΝΑ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ 1922.

Συνερίζοντας τὶς ἱστορικοπολιτικὰς του μελέτες πάνω στην ἀρχὴ τῆς ὕλιστικῆς ἐρημείας τῶν ἱστορικῶν γεγονότων ὁ κ. Ε. Παπαναστασίου ὕστερα ἀπὸ τὴ μελέτη του γιὰ τὰ Βαλκάνια και τὸ Ἀνατολικὸ ζήτημα, δημοσίεψε τώρα τελευταία μιὰ νέα μελέτη του γιὰ τὴν Κομμούνα τῶν Παρισίων τραβηγμένη σὲ χωριστὸ φυλάδιο ἀπὸ τὸ ἀρχεῖο τῶν Οἰκονομικῶν και Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν ὅπου πρωτοδημοσιεύτηκε. Καὶ ἡ νέα αὐτὴ μελέτη εἶναι ἐπίσης ἀξιοσπούδαστη. Γιωμάτι ἀπὸ πυκνὸ ὕλικὸ, πὺν εἶναι τὸ καταστάλλαγμα πολλῶν και ἐπίπονων μελετῶν, πλουτισμένο και φωτισμένο ἀπὸ τὴν πολὺτιμη γνώση τῆς σύγχρονης κοινωνιολογικῆς πείρας, ἡ νέα αὐτὴ μελέτη μᾶς χαρίζει μιάν ὀλοκληρωτικὴν εἰκόνα τῆς περιφημῆς ἐκείνης ἐποχῆς τοῦ 1870 ὅταν μέσα στὶς φλόγες τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου, τὸ Σοσιαλιστικὸ δέντρο μπόρεσε νὰ ἀναδώσει τοὺς πρώτους ἀγγλαοὺς καρπούς του. Εἶτανε ἡ πρώτη ἀπόπειρα πὺν δοκίμαζε ἡ ἐργατικὴ τάξη τῆς Γαλλίας νὰ θεμελιώσῃ τὴν αἰματόβρεχτη ἐξουσία της πὺν τὴν διαφιλονικούσε πρὸς τὴν ψευδοδημοκρατικὴν, πράγματι ὅμως μοναρχικὴν κυβέρνησιν τοῦ Thiers. Τὸ πείραμα ἐκεῖνο σημεῖωσε μιὰ τραγικὴ ἀποτυχία μέσα στὸ αἶμα χιλιάδων ἀθῶν ἔργατῶν πὺν τοὺς ἔσφαξε ἡ Γαλλικὴ μπουρζουαζία. Ἀλλὰ τὰ διδάγματα πὺν τοῦ ἀφῆσε εἶτανε πολυτιμότερα και αὐτὰ χρησιμώσανε κατὰ πολὺ γιὰ νὰ φωτίσουνε τὸ δρόμο τῆς σημερινῆς Ρωσίας πρὸς ὀριστικὴν ἐπικράτησιν τοῦ προλεταριάτου. Ὁ κ. Ε. Παπαναστασίου στὴ μελέτη του αὐτὴ ἐξηγεῖ πὺς γεννήθηκε ἡ Κομμούνα, πὺν ὑπῆρξε τὸ δημιουργικὸ της ἔργο, ποῖα ὕπῆρξαν τὰ ἀναπόφευκτα σφάλματα της και ὅλα αὐτὰ πάντοτε μὲ μιὰ σύγκρισιν πρὸς τὸ παρὸν πὺν δείχνει πὺς ὁ συγγραφέας; τῆς μικρῆς μελέτης κατέχει κατὰ βάθος τὸ θέμα του. Ἐστὶ ἡ μελέτη αὐτὴ μὲ τὴν ἐπιστημονικὴν κριτικὴν τοῦ νομοθετικοῦ ἔργου τῆς Κομμούνας, δυναμωμένη και μὲ τὰ προϊόντα τῆς σύγχρονης πείρας παίρνει ἕνα ξεχωριστὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν πολιτάρχη αὐτὴ ἐποχὴ μας και τὸ διάβασμα της γίνεται ὑποχρεωτικὸ γιὰ κάθε ἄνθρωπο πὺν ἐνδιαφέρεται γιὰ τὰ κοινωνιολογικὰ ζητήματα ὅπως πρέπει νὰ ἐνδιαφερόμεται σήμερα κάθε ἀληθινὰ μορφωμένος ἄνθρωπος.

«NEON ΑΝΘΟΣ» Δ. Νικολοπούλου Δρ. Ὡ Ὁ κ. Δ. Νικολόπουλος ποῦμεινε δέκα περίπου μῆνες στὴν Ἀβυσσινία ὡς πρὸςενος τῆς Ἑλλάδας, μᾶς ἔφερε ἀπὸ τὴν περιεργῆ αὐτὴ χώρα ἕνα βιβλίον γεμάτο ζωὴ και ἐνδιαφέρον πὺν ἀξι-

ζει ἀπ' ὅλας νὰ διαβαστεῖ. Εἰκόνας ἀπὸ τὴν Ἀβυσσινιακὴ ζωὴ, γραμμένες σὲ γλώσσα ζωντανή, ἤθη, ἔθιμα, τί εἶναι ὡς Κοινωνία και ὡς Κράτος ἡ Ἀβυσσινία, και ἄλλα χίλια δυὸ πράγματα μαθαίνει κανεὶς ἀπὸ τὸ ἀληθινὰ πρωτότυπο αὐτὸ βιβλίον.

Ι. EUROPA ORIENTALE Στὸ τελευταῖο τεῦχος τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ περιοδικοῦ πὺν βγαίνει στὴ Ρώμη, ὁ κ. Aurelio Palmieri δημοσιεύει ἕνα πολυσέλιδο κριτικὸ σημεῖωμα μὲ τὸν τίτλο «La letteratura neoellenica in Italia» ἀπ' ἀφορμὴ τοῦ βιβλίου τοῦ Francesco de Simone Brouwer.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Γράφετε σύντομα και καθαρογραμμένα γράμματα.

ΣΤΟΥΣ Κ. Κ. ΣΥΝΤΡΟΜΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ.—Τὴ συντρομὴ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμεῖς τὴ λογαριάζομε 50 δραχμὲς τὴ χρονιά και ἀνάλογα τὸ ἐξάμηνο. Τὰ δολλάρια, οἱ λίρες και τὰ χρυσὰ φράγκα δὲν μποροῦνε σήμερα νὰ πληρωθοῦν, διὰ τὴν ἡ στερλίνα, τὸ δολλάριο και τὸ φράγκο ἔχουν ἀνεβῆ τόσο ψηλά, οὔτε πάλι μποροῦμε ἐμεῖς νὰ τρέχουμε κάθε ὥρα στὸ Χρηματιστήριον και νὰ παρακολουθοῦμε τὸ ἀνεβοκατέβασμά τους. Γιὰ τοῦτο ἂς μὲνουν αὐτὰ, ἔτσι γιὰ φηγοῦρα στὸν πίνακα, και νὰ μᾶς στέλνονται οἱ συντρομὲς σὲ δραχμὲς.

κ. Μίμη Δέκα. Κάτι θέλεις νὰ πῆς; περιμένουμε κάτι ἀρτίωτερο. — κ. Στρε Βάριαν. Παλὺ ὦμα τὰ λές και δίχως κανένα βαθύτερο νόημα. Στείλε μας τίποτε ἄλλο. — κ. Ε. Ζ. Ὁ Πάνος βρίσκεται τώρα στὴ Βενίνα (Γορτυνίας), ὡστε γράφετε ἐκεῖ ἀπευθείας στ' ὄνομά του. — κ. Tim. Mal. Ἀλεξάνδρεια Πῆραμε τὸ γράμμα σου. Γράψε μας ἀπὸ πότε θέλεις νὰ ἀρχίσει ἡ συντρομὴ. Νὰ σοῦ στείλωμε και τὰ περασμένα φύλλα τοῦ 1922; — κ. Γλαυ. Οἶκον. Ἡ συντρομὴ πληρώθηκε. Τὸ φύλλο στέλνεται ἀπὸ τὸν περασμένον Ἰούνιον στὴ Σμύρνη. — κ. Ὁρ. Λασ. Τὸ «Σονέτο» καλοῦστικο. Ἀπόφευγε τὶς χασμωδίες. Α. χ. «καμιὰ ἀνατριχίλα» «σὺν ποχτάμε» και τὰ τέτια. — κ. Δημ. Πετρ. Θὰ δημοσιευτεῖ στὸ ἐρχόμενον φύλλο. — κ. Πετρ. Βακ. Καὶ τὰ διὸ ἐγκρίνονται. — κ. Ε. Σακαρελ. Πρέπει νὰ δουλέψεις ἀκόμα πολὺ. — κ. Γιαν. Χονδρ. Τὸ ποίημά σου καλὸ. Ὅχι τὸ δῆγημά σου. — κ. Γ. Τ. Δὲ βλέπουμε μεγάλη διαφορὰ στὴ γλώσσα και στὴ γράσιν. — κ. Κ. Φλαμ. Ὅχι. — κ. Γιαν. Ἀρδαμ. Καλὴ ἡ ἰδέα μὰ ὄχι και οἱ στίχοι. Καὶ τὸ τελικὸ νὰ το κακομεταχειριάζεσαι. Ἡ πρόζα σου ὄχι και τόσο καλὴ. — κ. Παντ. Χαλκ. Συντρομὴ ἐλάβαμε. Τὸ κομμάτι «ἀπ' τὴ ζωὴ» ἐγκρίνεται. — κ. Στρε. Φ. Μπουζ. Ὅχι ἀκόμα. — κ. Σωτ. Σανθ. Ἰδέα καλὴ μὰ στίχοι μὲ πολλές χασμωδίες. — Ζησ. Δελ. Καλὸ τὸ παρῆμυδι τῆς Σκλοβιάς. — κ. Στρατ. Βαρ. Καλὸ. — κ. Γιαν. Γκοβ. Νὰ δουλέψεις ἀκόμα τὸ στίχο σου

Σ' ἐκείνους πὺν μᾶς στέλνουν κατὶ γιὰ δημοσίευσιν ἴστερ ἀπὸ τὴ νέα ταχυδρομικὴ διατίμησιν πὺν φορολογεῖ τὰ γράμματα ποῦρχονται στὸ Ρ. Ρ. πρέπει νὰ βάζετε στὸ φάκελλο μέσα κ' ἕνα εἰκοσάλεπτο γραμματόσημο.

Τύποις ἐφημ. «Κράτος» Θ. Τζαβέλλα ὁδὸς Ἀριστείδου 1.